

12/22

CHEFSEKONOMENS ÖVERSIKT

Aktias ekonomiska prognos

Lasse Corin, Chefsekonom, Aktia Banki Abp

Aktia

Konsumenterna får dra åt svångremmen

- Vi förväntar oss att ekonomin kommer att gå in i en recession, om än en rätt lindrig sådan. År 2023 kommer ekonomin att krympa med 0,7 procent för att sedan växa med 1,3 procent år 2024. Jämfört med coronatiden är den nuvarande perioden av osäkerhet måttligare, men desto mer utdragen.
- Vi förväntar oss att inflationsbekymren kommer att lätta tydligt år 2023, då också ränteförväntningarna sjunker. Detta återspeglas i konsumentförtroendet och därigenom på konsumtionen och bostadsmarknaden.
- När det gäller energipriset ligger det värsta bakom oss, då även bottensiffrorna i industrins förtroende kommer att ses år 2023.

Anpassning är nyckelordet för den närmaste framtiden. Alla de utmaningar som vi nu talar om har varit kända åtminstone sedan Rysslands anfall mot Ukraina. Hushållen och företagen har haft tid att anpassa sig. Ett bra exempel på detta är minskningen av den tyska industrins gasförbrukning utan motsvarande produktionsinskränkningar. Detta förbättrar ekonomiernas möjligheter att klara av den nuvarande perioden av osäkerhet.

Finlands export ökar måttligt

Vi förväntar oss att Finlands export ökar med 2,3 procent år 2023. Orderböckerna inom Finlands exportsektor ger våra exportföretag en viss trygghet i den närmaste framtiden. I förtroendeenkäter uppskattar exportföretagen att deras orderböcker fortfarande ligger över det långsiktiga genomsnittet. Visserligen har man redan sett vändpunkt i orderingången. Samtidigt försvagas industrins förtroende i våra viktigaste exportländer. Trots detta förväntar vi oss att exporten kommer att öka. Det kollapsade konsumentförtroendet i Europa har inga större direkta konsekvenser för Finlands export. Merparten av de varor som säljs utomlands går till företag, och bara en liten del utgörs av pro-

dukter som säljs direkt till konsumenter. När det gäller varuexport är den största osäkerhetsfaktorn förknippad med Tyskland och energikrisen i landet. Tyskland är Finlands tredje största exportregion. De två största exportländerna är Sverige och USA, och deras ekonomiska utsikter är inte lika dystra som Tysklands.

Vi förväntar oss att tjänsteexporten kommer att öka snabbare än varuexporten. Trenden började i själva verket för över tio år sedan. Coronatiden visade att försäljningen av tjänster till utlandet kan fluktuera kraftigt i en osäker ekonomisk miljö. Även om osäkerheten för närvarande är förhöjd förväntar vi oss inte en lika stor nedgång i tjänsteexporten som under coronakrisen. Tjänsternas andel av exporten kommer att stiga från nuvarande 28 procent.

Konsumenterna lämnar TV-apparaterna i affären

Konsumentförtroendet har nått bottensiffrorna i mät historien som började 1995. Köpkraften har försämrats rekordmycket eftersom hushållens inkomster ökar betydligt långsammare än vad priserna stiger. Arbetslösheten har inte haft någon nämnvärd effekt, eftersom arbetslöshetsgraden fortfarande är låg, även om en liten ökning har skett. Osäkerheten pinar konsumenterna, och vi räknar med att den privata konsumtionen kommer att minska med 0,7 procent år 2023.

I konsumentförtroendeenkäter har det varit anmärkningsvärt att villigheten att köpa varaktiga konsumtionsvaror ständigt har minskat. Sådana är till exempel möbler och större hemelektronik. Det finns redan tecken på denna utveckling i företagsbarometrarna: sällanköpsvarulagren har ökat betydligt inom EU. Detta torde innebära att stora konsumtionsvaror stannar kvar i lagret. Människorna är alltså försiktiga, och man är flexibel i fråga om icke-nödvändig konsumtion. Vi förväntar oss att detta också kommer att återspeglas i serviceaffärsverksamheten. Den försämrade köpkraften inverkar negativt till exempel på efterfrågan på restaurang- och resetjänster. På servicesidan finns det inte längre någon "coronagrop", utan efterfrågan på tjänster har redan hunnit återhämta sig helt och hållet från det fall som orsakades av coronanedstängningarna. Även om utsikterna för närvarande är svaga förutspår vi att inflatio-

Köpkraften har försämrats rekordmycket eftersom hushållens inkomster ökar betydligt långsammare än vad priserna stiger.

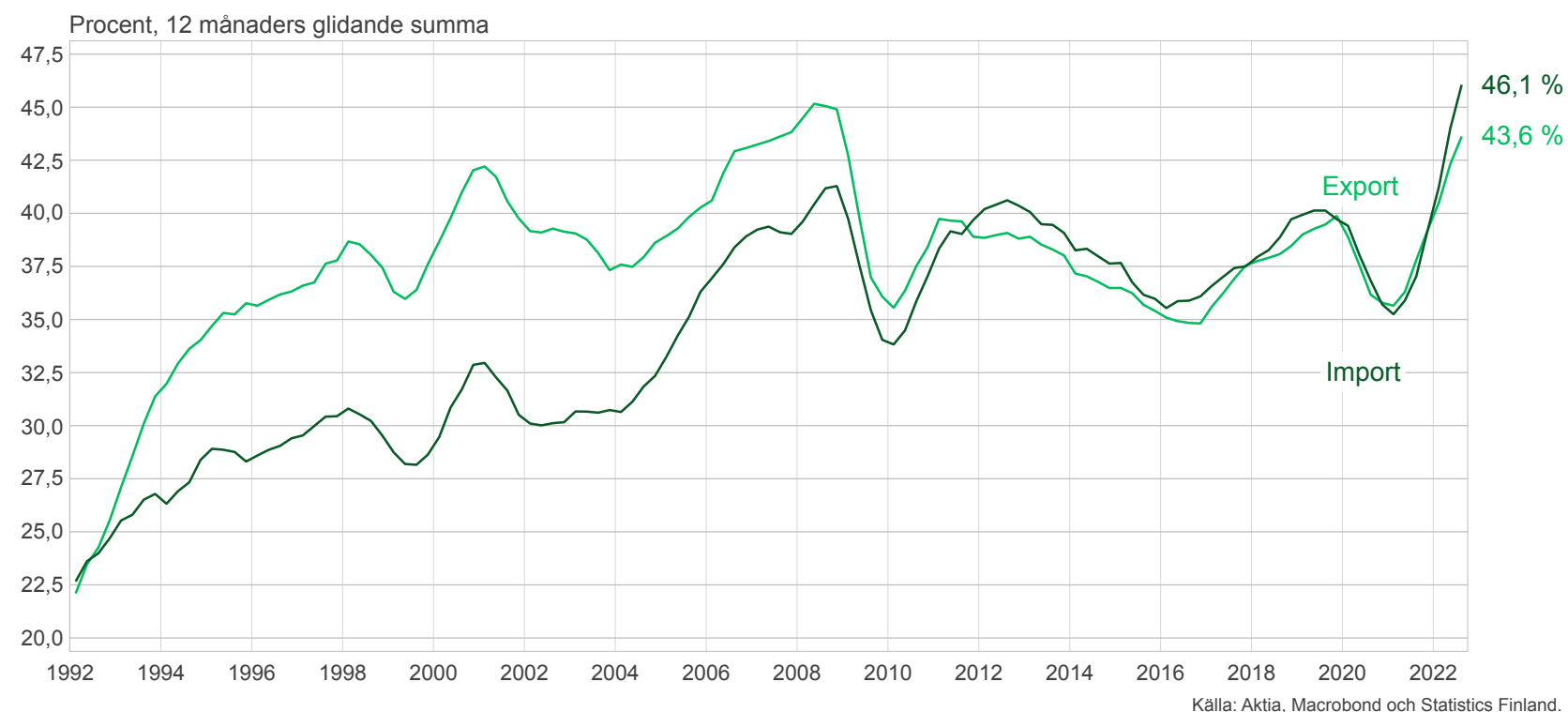
nen kommer att avta och att ränteutsikterna kommer att bli klarare. Detta kommer att stärka konsumentförtroendet efter hand, vilket i sin tur kommer att driva konsumtionstillväxten från och med slutet av 2023. Prognosen om en avtagande inflation stöds av konsumenternas minskade köpkraft, en kraftig nedgång i fraktpriserna, minskade utmaningar i produktionskedjan och sjunkande råvarupriser. Även centralbankernas räntehöjningar börjar så småningom bromsa in prisstegringen.

Utvecklingen inom byggsektorn vittnar om försiktighet

Den ekonomiska osäkerheten har åtminstone under den närmaste historien konkret återspeglats i ökade investeringar. Även om den ekonomiska recessionen förväntas bli lindrig, kommer perioden av osäkerhet att bli längre än vad vi är vana vid. Investeringsbesluten är ofta långvariga och stora, och då är det normalt med en större försiktighet. Vi förväntar oss att investeringarna kommer att minska med 0,6 procent år 2023, men att de

Finland, export och import av varor och tjänster, andel av bruttonationalprodukten

Även om utsikterna har försämrats är signalerna nu inte lika kritiska som under coronaåret eller i 2008 års finanskris.

åter kommer att börja öka år 2024. Investeringarna i byggande står för merparten av alla investeringar. Vi tror att dessa kommer att minska klart nästa år, vilket också det lägre antalet bygglov indikerar. Försiktigheten växer i takt med den avsevärt större osäkerheten på bostadsmarknaden, som syns i sjunkande bostadspriser och en tydlig försvagning av avsikten att köpa bostad. Den kapacitetsbrist som upplevts som en stor utmaning i Finlands Näringsliv EK:s konjunkturbarometrar lätade klart i den senaste barometern. Vi förväntar

oss att utvecklingen fortsätter i samma riktning och att behovet av ytterligare investeringar för att öka produktionen minskar. I kombination med den allmänt svaga ekonomiska utsikten är det svårt att hitta en kortsiktig drivkraft för investeringstillväxt. Uppslagen om skattesubventioner för investeringar i forskning och utveckling (FoU) är ett steg i rätt riktning, men de kommer inte att ha någon betydande inverkan under denna prognosperiod. Saken är dock viktig med tanke på Finlands långsiktiga konkurrenskraft. Det är just de imma-

teriella investeringarna, däribland FoU-investeringarna, som har minskat mest under de senaste 10 åren. Vi ligger ohjälpligt efter Sverige även på detta område.

Sysselsättningen starkare än väntat

Arbetslösheten i Finland har under det gångna året ökat måttligt jämfört med bottensiffrorna i början av året. I oktober var arbetslöshetsgraden

6,9 procent. Sysselsättningsförväntningarna inom olika sektorer har sjunkit betydligt under det senaste året. Även om utsikterna har försämrats är signalerna nu inte lika kritiska som under coronaåret eller i 2008 års finanskris. Vi förutspår att arbetsmarknadsläget förblir krävande och att arbetslösheten kommer att stiga till 7,1 procent nästa år.

Konsumenternas försämrade köpkraft och osäkerhet påverkar konsumtionsbeteendet. De ökade inkomsterna räcker inte till för att kompensera prisökningarna, vilket innebär att en del konsumenter blir tvungna att spara på utgifterna. Som en följd av detta tror vi att arbetslösheten kommer att öka särskilt inom serviceyrken, till exempel i restaurangbranschen. Samtidigt minskar byggverksamheten, vilket också torde leda till högre arbetslöshet inom byggbranschen.

Utöver den låga arbetslösheten har sysselsättningsgraden i Finland stigit till rekordnivåer. Detta är ytterst viktigt för ekonomin. Trots att en stor del av den ökade sysselsättningen hänförs till en ökning i deltidsanställningar, är deras inverkan på ekonomin klart positiv.

Den senaste tidens situation på arbetsmarknaden är till och med förvånansvärt positiv. Denna uppfattning stärks av antalet lediga arbetsplatser, som uppgick till 59 000 under årets tredje kvartal. Siffran ligger klart över det långsiktiga genomsnittet. Året innan fanns det bara något fler lediga arbetsplatser, 62 400.

%-ändring från året innan	2019	2020	2021	2022p*	2023p*	2024p*
BNP	1,2	-2,2	3,0	1,9	-0,7	1,3
Export	6,7	-7,8	5,4	1,9	2,3	3,5
Import	2,4	-6,2	6,0	7,5	-0,1	3,5
Konsumtion	1,1	-2,7	3,4	2,1	0,2	1,2
Privat	0,7	-4,0	3,7	1,9	-0,7	1,2
Offentlig	2,0	0,3	2,9	2,4	2,2	1,4
Investeringar	-1,5	-0,9	1,5	4,2	-0,6	1,8
Byggnader	-1,4	-0,4	1,6	3,8	-1,8	1,2
Maskiner och transportmedel	-4,4	-0,8	5,5	2,1	1,1	2,9
Immateriella (FoU)	2,1	-2,5	-3,6	8,5	1,1	2,4
Nyckeltal, %						
Utrikeshandel med varor och tjänster, över-/underskott av BNP	0,4	-0,3	-0,5	-2,7	-1,8	-1,8
Arbetslöshet	6,8	7,7	7,7	6,7	7,1	7,4
Inflation	1,0	0,3	2,2	7,2	2,9	1,7

På 1990-talet dämpade den ekonomiska tillväxten recessionseffekterna

I den offentliga debatten jämförs Finlands nuvarande ekonomiska situation emellanåt med recessionen på 1990-talet. Jämförelsen är vanskelig eftersom ekonomierna och deras utmaningar förändras avsevärt under decenniernas gång. Det är också fallet när den nuvarande ekonomiska situationen i Finland jämförs med 90-talet. Det finns både fördelar och nackdelar med detta.

Efter den djupa recessionen på 1990-talet började Finlands ekonomi växa kraftigt, driven av exportsektorn och i synnerhet Nokia. Den starka expor-

ten stödde hela ekonomin och gjorde det också lättare att vända skuldsättningsgraden inom den offentliga sektorn nedåt. Exportens styrka framgår tydligt när vi jämför relationen mellan export och import med bruttonationalprodukten. Dessutom var åldersstrukturen i vår befolkning starkare för 30 år sedan, eftersom andelen personer i arbetsför ålder (15–64 år) låg kring 67 procent under hela 90-talet. Även om recessionens ekonomiska pris var högt, bidrog den kraftiga tillväxten till att råda bot på situationen. Samtidigt påskyndade exportsektorn landets välstånd.

Nuläget är svårare. Befolkningens åldersstruktur är utmanande, eftersom endast cirka 62 procent av finländarna nu är i arbetsför ålder. Befolk-

ningsstrukturen undergräver tillväxtpotentialen i vår ekonomi. Exportsektorn är inte heller lika stark längre. Under 90-talet ökade exporten och var betydligt större än importen, men efter finanskrisen har exporten och importen varit nästan lika stora. Tillväxten bidrog till att balansera den offentliga ekonomin på 1990-talet, men nu finns det ingen tillväxt i sikte som skulle vara till någon betydande hjälp i den offentliga sektorns skuldsättning. Detta skapar ett större tryck för ekonomiska reformer, nedskärningar och skattehöjningar. En lättnad skapas av den starka offentliga ekonomin: även om den offentliga ekonomin skuldsätts är underskotten mycket lägre än under bankkrisen på 90-talet.

Jämförelsen är vanskelig eftersom ekonomierna och deras utmaningar förändras avsevärt under decenniernas gång.

Lasse Corin

Pääekonomisti, Aktia Pankki Oyj

Lasse Corin har fungerat som Aktias chefsekonom sedan våren 2020 och i sin roll följer och analyserar han utvecklingen av makroekonomin och placeringsmarknaden. Lasse Corin har lång erfarenhet av expertpositioner inom banksektorn och hans mål är att fokusera särskilt på den inhemska ekonomin och diskutera hur förändringar i världsekonomin påverkar Finland och finländska hushåll.

lasse.corin@aktia.fi

Twitter @lassecorin

UTGIVARE: Aktia Bank Abp, Arkadiagatan 4-6, PB 207, 00101 Helsingfors

Denna publikation är Aktia Bank Abp:s publikation. Innehållet beskriver vår chefsekonoms syn på marknadssituationen.

KUNDSERVICE: 010 247 010 (Från fast linje och mobiltelefon 8,35 cent/samtal + 16,69 cent/min.)

© Aktia Bank Abp, 2022

Aktia är en finländsk kapitalförvaltare, bank och livförsäkrare som har skapat välstånd och välfärd generation efter generation redan under 200 års tid. Vi tillhandahåller våra kunder digitala tjänster i ett flertal kanaler och ger personlig service på våra verksamhetsställen i huvudstadsregionen samt i Åbo-, Tammerfors-, Vasa- och Uleåborgsregionerna. Vår belönade kapitalförvaltnings fonder säljs även internationellt. Vi sysselsätter ca 900 personer på olika håll i Finland. Aktias förvaltade kundtillgångar (AuM) uppgick 30.9.2022 till 13,6 miljarder euro och balansomslutningen till 11,9 miljarder euro. Aktias aktie noteras på Nasdaq Helsinki Oy (AKTIA). [aktia.com](https://www.aktia.com).

Tänk
framåt
Aktia